FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 36728
Nom: Institucions de la Unió Europea
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1335 - Grau CC. Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Dret	3	Primer quadrimestre, Segon quadrimestre
1930 - Doble Grau en Dret i Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Dret	4	Primer quadrimestre, Segon quadrimestre
1931 - Doble Grau en Sociologia i Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Ciències Socials	5	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1335 - Grau CC. Polítiques i de l'Administració Pública	Institucions de la Unió Europea	OBLIGATÒRIA
1930 - Doble Grau en Dret i Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Assignatures obligatòries de quart curs	OBLIGATÒRIA
1931 - Doble Grau en Sociologia i Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Assignatures obligatòries de cinquè curs	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

GIMENO FERNANDEZ CLAUDIA

CERVERA VALLTERRA MARIA

RESUM

Aquesta assignatura introdueix a l'alumnat al sistema polític i jurídic de la Unió Europea, mitjançant quatre grans apartats: el desenvolupament del procés d'integració europea i els aspectes generals del funcionament de la Unió Europea, el sistema institucional i de govern, el sistema jurídic i judicial i l'acció exterior. Els continguts d'aquesta assignatura s'emmarquen en el procés de formació de l'estudiantat de Grau de Ciència Política i de l'Administració. Per això, l'anàlisi del sistema polític europeu utilitzarà l'utillatge teòric i conceptual adquirit en les assignatures de Ciència Política dels cursos previs. També es

complementarà amb altres enfocaments tangencials del Grau, a fi d'oferir una visió multidisciplinària sobre el procés d'integració europea i els seus principals components.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1335 - Grau CC. Polítiques i de l'Administració Pública

Anàlisi d'informació per a avaluar problemes polítics o de gestió pública i elaborar propostes de millora

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

LLIÇÓ 1: LA DINÀMICA DE LA INTEGRACIÓ EUROPEA

La integració europea des de la perspectiva politològica. Antecedents històrics. La lògica dels avanços del Tractat de París al Tractat de Lisboa: aprofundiment i ampliació del procés d'integració europea. Perspectives de futur i debat sobre la idea d'Europa.

LLIÇÓ 2: LA NATURALESA JURÍDICA I POLÍTICA DE LA UE

La UE: concepte, naturalesa jurídica, valors i objectius. Condició d'Estat membre de la UE. Les competències de la UE: fonament, categories i àmbits de les competències, els principis rectors i les cooperacions reforçades. La UE i els seus ciutadans: Drets Fonamentals a la UE i Ciutadania europea.

LLIÇÓ 3: EL SISTEMA JURÍDIC I POLÍTIC DE LA UE

Introducció. Les institucions de la UE: el Parlament Europeu, el Consell Europeu, el Consell, la Comissió, el Tribunal de Justícia de la UE, el Tribunal de Comptes i el Banc Central Europeu.

LLIÇÓ 4: EL SISTEMA DE GOVERN DE LA UE

Els òrgans i els organismes de la UE. Aspectes politològics del sistema institucional de la UE: actors polítics i processos de presa de decisions (governança multinivell, dèficit democràtic, comportaments

electorals i partits polítics, grups d'interés, opinió pública).

LLIÇÓ 5: EL SISTEMA JURÍDIC I LES SEUES RELACIONS AMB ELS SISTEMES JURÍDICS NACIONALS

El sistema de fonts del Dret de la UE: els Tractats Constitutius, els Principis Generals del Dret, els Tractats internacionals, els actes adoptats per les institucions de la UE i altres fonts del DUE. Les característiques del Dret de la UE: autonomia, primacia i efecte directe. L'aplicació del Dret de la UE en el Dret espanyol.

LLIÇÓ 6: EL SISTEMA JUDICIAL DE LA UE

Introducció. La competència contenciosa del Tribunal de Justícia de la UE (TJUE). La competència consultiva del TJUE. La col·laboració del TJUE amb les jurisdiccions nacionals: la qüestió prejudicial. L'impacte del sistema judicial de la UE en els sistemes judicials interns.

LLIÇÓ 7: LA UE COM A ACTOR GLOBAL

La UE com a subjecte de Dret Internacional. Les relacions exteriors de la UE. La Política Exterior i de Seguretat Comuna.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	**60,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	3,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	10,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	20,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	**93,00**

METODOLOGIA DOCENT

Les diferents lliçons es desenvoluparan durant del curs. En elles s'alternaran sessions teòriques setmanals, tallers, seminaris i/o treballs participatius. La metodologia docent compaginarà les lliçons magistrals amb activitats complementàries i aplicades.

Exposició de continguts teòrics. La professora o professor exposarà i explicarà aquells elements fonamentals que han de guiar l'estudiantat en l'estudi i comprensió de la matèria. L'alumnat, per la seua banda, s'ha de comprometre activament en el procés d'aprenentatge. Així, haurà de preparar les classes teòriques mitjançant la lectura i, en el seu cas, cerca dels materials didàctics assenyalats pel professorat de l'assignatura, especialment, manuals recomanats i textos legals. Aquestes classes de naturalesa presencial són l'eina essencial per a la transmissió de coneixements de forma ordenada i coherent. En elles es posarà l'accent en les qüestions més bàsiques i estructurals i s'aprofundirà en aquelles més complexes o que requerisquen de més atenció o explicació.

Activitats aplicades i realització de pràctiques. La metodologia docent també es basarà en la realització d'activitats aplicades i la resolució de casos pràctics relacionats amb el contingut de l'assignatura, a través dels quals l'estudiantat haurà de desenvolupar les competències abans indicades.
Les tasques a realitzar per l'alumnat es correspondran amb les diferents parts de l'assignatura, a saber:
- TASCA 1 relativa al desenvolupament del procés d'integració europea i els aspectes generals del funcionament de la Unió Europea. Exemples: debat de reflexió sobre Repensar la Unió Europea, ciutadania europea, iniciatives ciutadanes europees, aspectes actuals relacionats amb el contingut de la Part I.
- TASCA 2 relativa al sistema institucional i de govern de la UE. Exemples: presentacions grupals sobre el sistema institucional de la Unió Europea, anàlisi sobre comportaments polítics i electorals davant el PE, moció de censura davant el PE, etc.
- TASCA 3 relativa al sistema jurídic i judicial. Exemples: casos pràctics sobre la jurisprudència del TJUE en relació amb els principis d'efecte directe, supremacia i autonomia, preguntes curtes sobre el sistema jurisdiccional de la UE i altres qüestions d'actualitat.
- TASCA 4 sobre la UE com a actor global. Exemples: comentari crític i/o debat relacionat amb qüestions d'actualitat de l'acció exterior de la UE, assistència a seminaris o conferències sobre la matèria, comentaris de premsa, etc.

Activitats complementàries. Finalment, es preveu l'organització de sessions pel professorat de l'assignatura en les quals es realitzaran activitats complementàries com, per exemple, seminaris, xarrades, ponències, conferències, etc. Aquestes activitats es programaran en el context de l'assignatura i preferentment consistiran en activitats específiques de l'assignatura o de caràcter interdisciplinari o transversal.

AVALUACIÓ

A. La qualificació final de l'assignatura es calcularà de la suma obtinguda en les següents parts:

1. Avaluació contínua, consistent en activitats a desenvolupar durant el quadrimestre,
2. Avaluació final, consistent en el desenvolupament d'una prova al final del quadrimestre.

B. L'avaluació contínua tindrà un pes d'un 30% en el total de l'assignatura, i estarà compresa, al seu torn, per les següents parts:

1. Avaluació contínua del treball realitzat en les classes
   L'assistència i participació activa en les classes és forma part de l'avaluació contínua. Aquesta

part es calcularà en atenció a la participació i realització de les diferents activitats i pràctiques curtes que es desenvoluparan durant el quadrimestre en les classes per part de l'alumnat.

2. Pràctiques de la unitat temàtica
   Aquesta part comprén la realització de les pràctiques proposades pel professorat. Cadascuna d'aquestes pràctiques es referirà a cadascuna de les parts en les quals es divideix la matèria en aquesta guia docent.
3. Assistència a activitats complementàries
   Aquesta part es calcularà en atenció a l'assistència i a la participació activa en els diferents seminaris, xarrades, ponències, conferències, etc. que organitze el professorat de l'assignatura. Aquestes activitats no seran recuperables.

C. L'avaluació final consistirà en una prova global escrita sobre els coneixements adquirits durant el curs. Tindrà un pes d'un 70% en el total de l'assignatura. Serà necessari aprovar l'examen final (és a dir, tindre més d'un 5 sobre 10 en aquest examen) perquè es puga sumar la nota de l'avaluació contínua.

Independentment del sistema d'avaluació general que s'establisca per a tot l'alumnat (examen escrit o oral), el professorat responsable de l'assignatura podrà determinar en l'annex a la guia docent la possibilitat de canviar, motivadament, la modalitat d'examen final quan es veja obligat a realitzar la prova en una data diferent de l'oficial en aplicació de les normes previstes per al cas de coincidència d'exàmens en el Reglament d'Avaluació i Qualificació de les Titulacions de Grau i Màster de la Universitat de València, o qualsevol altra causa reglamentàriament establida (v. gr. supòsits de força major justificada). En aquests supòsits, la nova modalitat d'examen a realitzar haurà de mantindre el mateix nivell d'exigència i dificultat que el realitzat amb caràcter general a la resta de grup.

L'alumnat que haja seguit l'avaluació contínua i haja sigut avaluat d'aquesta, en el supòsit de no presentar-se a la prova final en la data oficial d'examen (tant en 1a com en 2a convocatòria), obtindrà la qualificació de NO PRESENTAT.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques:

HIX, S.; HOYLAND, B. (2023), Sistema político de la Unión Europea, Mc-Graw Hill.

MANGAS MARTÍN, A. (2024), Instituciones y Derecho de la Unión Europea, Tecnos.

BOU FRANCH, V. (dir.), (2014), Introducción al Derecho de la Unión Europea, Civitas.

Referències complementàries:

GARCÍA GARCÍA, M.J.; OTERO MARTÍNEZ, J. (2020), Lecciones de Derecho de la Unión Europea, Tirant-lo-Blanch.

BOU FRANCH, V.; CERVERA VALLTERRA, M. (2016), Normativa y jurisprudencia básica del Derecho de la Unión Europea.

ALDECOA LUZÁRRAGA, F. (2023), La Unión Europea: de la idea utópica de Europa a la Unión Europea como potencia mundial, Shackleton Books.

ALONSO GARCÍA, R., (2014), Sistema jurídico de la Unión Europea, Civitas-Thomson-Reuters.

ALONSO PELEGRIN, e. (2017), Lobby en la Unión Europea. Manual sobre el buen uso de Bruselas, ESIC editorial.

BORCHARDT, K.D., (2018), El ABC del Derecho de la Unión Europea, Servicio de Publicaciones de la UE.

BARQUES-QUESADA, J. (2023), La construcción de una política exterior de seguridad común en Europa: ¿por qué es tan problemaática?, Catarata.

CHALMERS, D., DAVIES, G; et alii (2024), European Union Law. Texts and materials, Cambridge University Press.

DE BÚRCA, G. (2024), EU Law: Text, Cases and Materials, Oxford University Press, 7th ed., 2020.

ELORZA CAVENGT, J. (2023), Una pica en Flandes: la huella de España en la Unión Europea, Debate.

FERNANDEZ NAVARRETE, D. (2022), Historia de la Unión Europea: de los orígenes al postbrexit. UAM.

FERRER LLORET, J. (Dir.) (2021) Introducción al Derecho de la Unión Europea. Tirant-lo-Blanch.

GARCÍA GARCÍA, M.J. (2021), La Unión Europea en 100 esquemas y 10 metáforas, Tecnos.

GUTIERREZ ESPADA, C. (2016), La Unión Europea como actor global de las relaciones internacionales, Tirant lo Blanc.
GUTIÉRREZ ESPADA, C.; CERVELL HORTAL, M.J.; PIERNAS LÓPEZ, J.J., (2019), La Unión Europea y su derecho, Trotta.

JIMENA QUESADA, l. (2006), Dret de l¿Unió Europea, Publicaciones de la Universitat de València.

MANGAS MARTÍN, A. (2022), Tratado de la Unión Europea, Tratado de Funcionamiento de la Unión Europea y otros actos básicos de la Unión Europea, Tecnos.

MARTÍNEZ PÉREZ, E.J.; SALINAS ALCEGA, S. (Coord.),Lecciones para el estudio del Derecho de la Unión Europea, Prensas de la Universidad de Zaragoza, 2019.

MORATA, F. (2007), Unión Europea: Procesos, actores y políticas, Ariel.

SÁNCHEZ SÁNCHEZ, V.M. (2017), Dret de la Unió Europea, Huygens.

SARMIENTO, D. (2022), El Derecho de la Unión Europea, Marcial Pons.

Independentment de l'edició i any de publicació assenyalats, totes les referències han d'entendre's fetes a l'última edició dels corresponents manuals